

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI DO SPRAW KONTROLI
PAŃSTWOWEJ
(NR 86)**

■ **KOMISJI POLITYKI SPOŁECZNEJ
I RODZINY
(NR 134)**

z dnia 3 września 2026 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji do Spraw Kontroli Państwowej (nr 86) Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 134)

3 września 2026 r.

Komisja do Spraw Kontroli Państwowej oraz Komisja Polityki Społecznej i Rodziny, obradujące pod przewodnictwem poseł **Katarzyny Ueberhan (Lewica)**, przewodniczącej Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, zrealizowały następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie sprawozdania głównego inspektora pracy z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2025 roku (druk nr 2773).

W posiedzeniu udział wzięli: **Janusz Krasoń** główny inspektor pracy wraz ze współpracownikami, **Ewa Flaszyńska** dyrektor Departamentu Rynku Pracy w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, **Agnieszka Sut-Angowska** główny specjalista w Biurze Zarządzania Zasobami Ludzkimi Centrali Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, **Krystyna Ptok** przewodnicząca Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych wraz ze współpracownikami, **Kamil Rybikowski** główny specjalista w Zespole Rozwoju Przedsiębiorczości w Związku Rzemiosła Polskiego.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Oskar Błachut, Tadeusz Cieśluk, Dariusz Lipski, Damian Norwiński i Jolanta Szymańska** – z sekretariatów Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł **Katarzyna Ueberhan (Lewica)**:

Szanowni państwo, dzień dobry. Proszę o zajęcie miejsc, wyciszenie rozmów. Chcielibyśmy rozpocząć. Otwieram wspólne posiedzenie Komisji Polityki Społecznej i Rodziny oraz Komisji do Spraw Kontroli Państwowej – połączonych Komisji.

Witam serdecznie wszystkich państwa zebranych. Witam pana przewodniczącego Sawickiego, ale oczywiście też przede wszystkim chciałabym przywitać naszego gościa i głównego sprawozdawcę, pana ministra Krasonia – głównego inspektora pracy.

Stwierdzam kworum. Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia został państwu doręczony. Tak jak wspomniałam, będzie to rozpatrzenie sprawozdania głównego inspektora pracy z działalności PIP w 2025 r., w roku minionym, zawartego w druku sejmowym numer 2773. Ten porządek dzienny został państwu doręczony, nie ma do niego uwag ani sprzeciwu, zatem przejdziemy do jego realizacji.

Szanowni państwo, w dniu 3 lipca tego roku marszałek Sejmu skierował do połączonych Komisji sprawozdanie z działalności PIP za 2025 r. w celu rozpatrzenia. Proszę w takim razie pana ministra Krasonia o przedstawienie połączonym Komisjom najważniejszych informacji dotyczących działalności PIP w ubiegłym roku. Proszę bardzo, oddaję głos.

Główny inspektor pracy **Janusz Krasoń**:

Pani przewodnicząca, panie przewodniczący, Wysokie Komisje, miniony rok upłynął, poza realizacją naszego programu, na przygotowaniach do bez wątpienia precedensowej w historii PIP reformy, reformy, która wzmocniła nasz urząd w zakresie przekształcania niewłaściwie stosowanych kontraktów cywilnoprawnych. Siłą rzeczy, poza realizacją zadań podstawowych wynikających z ustawy i z planu pracy, wypełnialiśmy założenia kamienia milowego KPO, aby dobrze przygotować się do realizacji nowych uprawnień. Wszystko skończyło się sukcesem. 10 lipca podpisaliśmy porozumienie z KAS, ZUS, dokonaliśmy transferu pierwszych danych pod nadzorem Komisji Europejskiej. To się wszystko powiodło. W chwili obecnej trwają prace nad przygotowaniem stosownych algorytmów. Od 1 stycznia nowego roku będziemy bardzo skutecznie wykorzystywać narzędzie, jakim jest możliwość wymiany danych między naszymi instytucjami.

Prezentujemy państwu naszą działalność w kilku formatach. Przekazaliśmy do prezydium potężne, duże, obszerne sprawozdania. Panie posłanki, panowie posłowie otrzymali skróty

wersję sprawozdania, ale jeśli państwo mają takie życzenie, możemy przesłać je elektronicznie i dostarczyć także w formie książkowej.

Prezentowane dzisiaj Wysokim Komisjom sprawozdanie przedstawia bardzo rzetelne oceny działalności, w tym w szczególności stanu praworządności w stosunkach pracy w kontrolowanych zakładach. Podstawą treści tego sprawozdania są wyniki 57 tys. kontroli, które przeprowadziliśmy u 46 tys. pracodawców. Zatrudniali oni 3,6 mln osób.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, naruszeniami przepisów, inspektorzy pracy wydali 214 tys. decyzji. Decyzje dotyczą nieprzestrzegania przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Skierowaliśmy także do podmiotów 226 tys. wniosków w wystąpieniach. To są przede wszystkim wnioski związane z prawną ochroną pracy. Wydaliśmy 13 tys. poleceń ustnych. To są takie środki prawne, które pracodawca wykonuje w trakcie trwania kontroli bądź tuż po jej zakończeniu. Wydaliśmy także 6 tys. decyzji płacowych w sytuacji uchybień związanych z wypłatą wynagrodzeń i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy, w sumie na kwotę 219 mln zł. Inspektorzy pracy nałożyli na sprawców wykroczeń przeciwko prawom pracownika 16 tys. mandatów na łączną kwotę 22 mln zł. Skierowali ponad 1 tys. wniosków o ukaranie do sądów. Zastosowali ponad 8 tys. środków oddziaływania wychowawczego i skierowali 713 zawiadomień do prokuratury o podejrzeniu przestępstwa przeciwko prawom pracowniczym.

Poza tymi bardzo rygorystycznymi, nadzorczymi, kontrolnymi formami naszej aktywności bardzo istotnym obszarem działalności PIP są działania promocyjne i prewencyjne. Za ich pośrednictwem wspieramy z jednej strony pracodawców w tworzeniu bezpiecznych i zgodnych z prawem warunków pracy, ale także pracowników, przekazując im wiedzę dotyczącą ich praw, obowiązków, zasad i przepisów. Realizujemy ogromny obszar działań informacyjnych dedykowanych pracownikom służby BHP, społecznym inspektorom pracy, ale także konkretnym zawodom i branżom, w tym także rolnikom indywidualnym, młodzieży. Objęliśmy działaniami prewencyjnymi w minionym roku 200 tys. odbiorców.

Miarą naszej aktywności i zainteresowania działalnością informacyjną, prewencyjną i popularyzatorską jest liczba wyświetleń na wszystkich platformach, na których zamieszczamy swoje informacje i materiały. A tych wyświetleń było – panie i panowie posłowie – 7,2 mln. Niebawymy wynik. Ci, którzy badają rynki mediów społecznościowych, określają to rezultatem imponującym. Jeśli mieliśmy tyle wyświetleń, to znaczy, że to, co oferujemy na naszych stronach internetowych, jest ciekawe, potrzebne i potwierdza, że podjęte działania były właściwe.

Wydaliśmy i przekazaliśmy blisko 300 tys. egzemplarzy różnego rodzaju poradników, materiałów w formie broszur i książek.

Szanowni państwo, wydawane przez inspektorów pracy środki prawne służą wyeliminowaniu zagrożeń wypadkowych oraz ograniczeniu wpływu niebezpiecznych i szkodliwych czynników środowiska pracy. Szczególne znaczenie mają decyzje administracyjne, te, które podejmujemy wraz z rygiem natychmiastowej wykonalności, albowiem stosujemy je wszędzie tam, gdzie występuje ogromne ryzyko utraty zdrowia bądź życia, ryzyko wypadku przy pracy czy ryzyko choroby zawodowej. Te decyzje są niezwykle ważne, ciągle jest ich sporo, a wydawałoby się, że pożądaną sytuacją jest, aby było ich coraz mniej. Niemniej jednak jest ich ciągle wiele. Możemy powiedzieć w ten sposób, że 76 tys. pracujących, w efekcie podjętych rygorystycznych działań, czyli decyzji administracyjnych, zostało ochronionych przed zagrożeniem utraty życia bądź zdrowia.

Chciałbym także podkreślić w tym miejscu, że wobec ponad 48 tys. pracowników odzyskaaliśmy zaległe wynagrodzenie i inne należne środki pieniężne na łączną kwotę blisko 160 mln zł. Wobec 4300 osób, które pracowały w ramach umów cywilnoprawnych, wyegzekwowaliśmy niewypłacone świadczenia wynikające z naruszenia przepisów minimalnej stawki godzinowej na kwotę 2,6 mln zł.

2025 r. był kolejnym rokiem, w którym w sposób bardzo obfity wpływały skargi. W ubiegłym roku odnotowaliśmy ponad 51 tys. skarg. W tych skargach skarżący wskazali prawie 88 tys. problemów. W związku ze złożonymi skargami inspektorzy pracy przeprowadzili 23 tys. kontroli, co stanowi aż 40% ogółu wszystkich kontroli realizowanych w 2025 r.

W przypadku 30% podniesionych zarzutów inspektorzy pracy podczas postępowań kontrolnych potwierdzili zasadność podniesionych zarzutów. W przypadku 31% inspektorzy pracy uznali, że zarzuty sformułowane w skargach były niezasadne. W przypadku 33% zarzutów dostępne inspektorom środki dowodowe nie były wystarczające, aby można było zweryfikować treść sformułowanych w skargach zarzutów.

Najliczniejszą grupę skarg stanowiły te dotyczące naruszeń w zakresie wypłacania wynagrodzeń za pracę i innych świadczeń pieniężnych – nieterminowego wypłacania wynagrodzenia albo wypłacenia wynagrodzenia w wysokości zaniżonej. Pojawiały się oczywiście także skargi dotyczące niewypłacenia należności z tytułu umowy cywilnoprawnej.

Warto tutaj w tym momencie także zauważyć, że w porównaniu z poprzednimi latami wzrosła liczba zarzutów skargowych dotyczących zjawisk dyskryminacji, molestowania i mobbingu. Zagadnienia te były przedmiotem prawie 4 tys. skarg, przy czym mobbing był zgłaszany jako dominujący, bo 2,6 tys. skarg, a dyskryminacja – ponad 1 tys.

Kończąc ten wątek, chciałbym także Wysokie Komisje poinformować, że w wyniku kontroli przeprowadzonych w następstwie skarg inspektorzy pracy wyegzekwowali ponad 78 mln zł na rzecz 21 tys. osób tytułem wypłaty wynagrodzeń za pracę i innych świadczeń pieniężnych.

Jednym z kluczowych i najbardziej wymagających obszarów naszej aktywności w ubiegłym roku, zresztą od momentu powstania PIP jest to jeden z wiodących, kluczowych obszarów, jest kwestia związana z badaniem okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy.

Inspektorzy pracy zbadali w minionym okresie, czyli w minionym roku, 1918 wypadków, w których poszkodowanych było 2140 osób. Niestety tragiczny bilans tych zdarzeń obejmuje 649 osób, które doznały ciężkich obrażeń ciała, oraz 203 osoby, które w wyniku wypadków poniosły śmierć.

Chciałbym tutaj zasygnalizować paniom posłankom, panom posłom, że w dalszym ciągu od lat wysoki odsetek osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy to osoby o bardzo krótkim stażu pracy, nieprzekraczającym jednego roku. Potwierdza to po raz kolejny diagnozę, że w wielu przedsiębiorstwach proces adaptacji zawodowej, instruktaż stanowiskowy jest realizowany powierzchownie, nie zapewnia nowo zatrudnionym pracownikom wystarczającej wiedzy, umiejętności, nawyków i doświadczenia. Stąd też ulegają wypadkom przy pracy.

Szanowni państwo, w ramach realizacji strategii UE dotyczącej bezpieczeństwa i higieny pracy PIP w minionym roku przygotowała program zapobiegania wypadkom związanym z pracą w sektorze przemysłowym, tak zwaną Wizję Zero. W pierwszym roku realizacji przedsięwzięcia przeprowadziliśmy 771 kontroli w 765 podmiotach gospodarczych. W tych podmiotach pracę świadczyło 107 tys. osób. Działania koncentrowały się na kompleksowej weryfikacji stanu technicznego maszyn, urządzeń oraz instalacji energetycznych. Najwyższy poziom naruszeń stwarzających bezpośrednie zagrożenie dla życia pracowników zidentyfikowaliśmy w obszarze eksploatacji maszyn. Kluczowym elementem skuteczności inspekcji w tym obszarze było stosowanie decyzji z rygiem natychmiastowej wykonalności i wszędzie tam, gdzie stan techniczny maszyny lub brak zabezpieczeń stwarzał realne i bezpośrednie ryzyko ciężkiego urazu bądź śmierci, inspektorzy wydawali takie nakazy.

Integralnym dopełnieniem kontroli stały się, w ramach realizacji tej strategii europejskiej, działania edukacyjne realizowane pod hasłem „Bezpieczeństwo pracy zależy od Ciebie”. Ich celem było wsparcie wszystkich uczestników procesu pracy, wsparcie w skutecznym zapobieganiu zdarzeniom niepożądanym, zwłaszcza w sytuacji czynności powtarzalnych.

Kolejnym priorytetowym programem w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy była strategia w chemii – „Kontrola, która chroni życie”. W jej ramach inspektorzy przeprowadzili 473 kontrole u blisko 400 pracodawców. Działania dotyczyły przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w odniesieniu do rakotwórczego azbestu oraz substancji chemicznych zakwalifikowanych jako szczególnie zagrażające dla zdrowia, o działaniu rakotwórczym, ewentualnie mutagennym. Kontrolami objęliśmy zarówno zakłady, które stosują takie związki, jak i obiekty, w których występowały zjawiska promieniowania jonizującego lub procesy technologiczne powodujące uwalnianie czynników właśnie o takim działaniu.

Główne uchybienia, jakie dostrzegliśmy podczas prowadzonych kontroli, polegały na nieprowadzeniu rejestru prac narażających pracowników na kontakt z tymi szkodliwymi substancjami, braku lub nieterminowym wykonywaniu badań i pomiarów czynników szkodliwych, a także nieinformowaniu pracowników o istniejącym, występującym w ich środowisku pracy narażeniu.

Dość alarmujące są także wnioski dotyczące azbestu i kontroli związanych właśnie z występowaniem azbestu. Po wielu latach realizacji programu eliminowania azbestu kontrole wykazały, że w dalszym ciągu występuje ogromny brak wiedzy na temat zawodowych chorób azbestozależnych. Ujawniliśmy sporo nieprawidłowości związanych ze sporządzaniem planów usuwania wyrobów zawierających azbest, z właściwą organizacją pracy, z pakowaniem, oznakowaniem.

Co więcej, najwięcej uchybień stwierdziliśmy w podmiotach, które nie specjalizowały się na co dzień w usuwaniu azbestu.

I konkluzja jest taka, że w związku z tym, że do końca 2032 r. winniśmy całkowicie usunąć azbest z przestrzeni Rzeczypospolitej, profesją, czyli tym fachem, zaczynają zajmować się firmy do tego nieprzygotowane. Łatwy zarobek, łatwy rynek, w związku z tym szybko organizujemy się i próbujemy eliminować azbest, nie mając o tym zielonego pojęcia.

Poza działaniami objętymi strategią, o której przed chwilą powiedziałem, realizowaliśmy także kontrole ukierunkowane na ograniczenie zagrożeń fizycznych, biologicznych, chemicznych, przestrzeganie przepisów dotyczących zatrudniania osób z niepełnosprawnościami czy spełnianie przez wyroby wymagań zasadniczych w tak zwanym nadzorze rynku.

Szanowni państwo, PIP jest organem nadzorującym 11 dyrektyw i rozporządzeń UE. Wśród nich wymienić można proste zbiorniki ciśnieniowe, środki ochrony indywidualnej, maszyny, sprzęt elektryczny niskonapięciowy.

W tym roku kontrolom poddaliśmy blisko 1 tys. wyrobów w ramach działań proaktywnych, czyli tak zwanych kontroli planowych oraz kontroli reaktywnych – kontroli na wnioski urzędów celnych. Wady związane z tym obszarem zagadnień ujawniliśmy w przypadku 63% kontrolowanych podmiotów – 572. Natomiast poważne mankamenty zasadnicze, czyli jakby niespełnianie wymagań zasadniczych, dotyczyły aż 42% kontrolowanych wyrobów.

Najwięcej niezgodności ujawniono w czasie kontroli maszyn, co w ocenie inspektorów pracy wiązało się i wiąże się z niezajomością lub lekceważeniem wymagań przepisów sektorowych, a także brakiem udokumentowanej oceny zgodności zespołów maszyn zestawianych w zakładzie pracy.

Podobnie jak od lat grupą tematów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, którą wyróżniamy w naszej aktywności, są kontrole w budownictwie, rolnictwie, górnictwie, leśnictwie oraz energetyce. Kontrole w tych branżach kontynuujemy z uwagi na wypadkogenny charakter prac wykonywanych w tych sektorach. Szczegóły, bardzo obfite i zawierające wiele informacji, znajdziecie państwo w sprawozdaniu, opublikowanym sprawozdaniu i także przedstawionym dzisiaj państwu podczas posiedzenia połączonych Komisji.

W 2025 r. realizowaliśmy także zadania wynikające z legalności zatrudnienia cudzoziemców. Poziom nieprawidłowości ujawnionych przez PIP jest nadal bardzo znaczący. Inspektorzy pracy wykazali nielegalne powierzenie pracy ponad 5800 cudzoziemcom. Głównie byli to obywatele Ukrainy, ale w coraz większym stopniu ujawniamy przypadki nielegalnej pracy cudzoziemców z państw położonych w Azji Centralnej, Środkowej, w Ameryce Południowej i Afryce. Najczęstszym problemem jest brak wymaganego zezwolenia na pracę oraz wykonywanie pracy niezgodnie z warunkami wskazanymi w dokumentach legalizujących pracę.

W 2025 r., równolegle do standardowych procesów kontroli legalności zatrudnienia cudzoziemców, wdrożyliśmy nowe podejście do kontroli powierzenia pracy cudzoziemcom spoza UE, polegające na typowaniu do kompleksowych kontroli wybranych podmiotów o złożonej strukturze, skupiających wielu podwykonawców i korzystających z pracy cudzoziemców. W tym przypadku objęliśmy kontrolami przedsiębiorstwa o dużym znaczeniu strategicznym i duże inwestycje.

Panie posłanki, panowie posłowie, podobnie jak w poprzednich latach inspektorzy pracy prowadzili kontrole prawidłowości zatrudnienia na podstawie umów cywilnoprawnych. W wyniku przeprowadzonych 8,5 tys. kontroli inspektorzy zbadali prawie 49 tys. umów cywilnoprawnych. Najwięcej, bo 46 tys. umów, stanowiły umowy zlecenia. Spośród tych wszystkich skontrolowanych umów zakwestionowaliśmy 2006 umów.

Najwięcej przypadków zakwestionowania umów cywilnoprawnych jako zawartych w warunkach charakterystycznych dla stosunku pracy stwierdzono w branżach takich jak handel i naprawy, usługi oraz przetwórstwo przemysłowe.

Przeprowadzone kontrole miały zarówno charakter planowy, jak i były związane z badaniem skarg, w których poruszono kwestie zawarcia umowy cywilnej zamiast umowy o pracę.

Zaznaczę, że przyczyny ujawnianych błędów w wyborze pozaprawniczych form zatrudnienia mają charakter powtarzalny i należy ich upatrywać, podobnie jak w latach poprzednich, głównie w niedostatecznej znajomości przepisów prawa regulujących zatrudnienie w ramach umów cywilnoprawnych oraz próbie minimalizowania kosztów zatrudniania przez podmioty zatrudniające.

Przedstawiany obecnie w tym momencie, slajd przedstawia państwu najważniejsze obszary prawnej ochrony pracy, które w 2025 r. były przedmiotem działań kontrolnych PIP. Obejmowały

one – jak już wcześniej mówiłem – wynagrodzenia i inne świadczenia ze stosunku pracy, czas pracy, placówki handlowe, czas prowadzenia pojazdów oraz zatrudnianie młodocianych i wykonywanie pracy przez dzieci.

W zakresie wynagrodzeń i innych świadczeń przeprowadzono 14 tys. kontroli. Naruszenia najczęściej występowały w handlu, przetwórstwie przemysłowym, transporcie, budownictwie, gastronomii, zwłaszcza u mniejszych pracodawców. Dotyczyły głównie ekwiwalentu za niewykorzystany urlop, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe oraz terminowej wypłaty wynagrodzenia.

W zakresie kontroli czasu pracy przeprowadzono blisko 18 tys. kontroli, a nieprawidłowości stwierdzono u ponad 9 tys. pracodawców. Najczęściej również dotyczyły ewidencji czasu pracy, planowania systemów i rozkładu czasu pracy, zapewnienia odpoczynku oraz rekompensaty pracy w dniu wolnym z tytułu przeciętnie pięciodniowego tygodnia pracy.

W placówkach handlowych kontrole objęły zarówno sklepy wielkopowierzchniowe, jak i małe placówki. Naruszenia dotyczyły przede wszystkim ewidencji czasu pracy, nieprawidłowego korzystania z wyjątków od zakazu handlu w niedziele i święta.

W obszarze czasu prowadzenia pojazdów przeprowadzono ponad 570 kontroli, sprawdzono ponad 447 tys. dni pracy kierowców. Ujawniono ponad 14 tys. uchybień, głównie związanych z przerwami po 4,5 godz. pracy oraz pracą w porze nocnej.

Kontrole dotyczące młodocianych i dzieci objęły ponad 10 tys. osób.

Kolejnym istotnym obszarem naszej aktywności, od lat rozbudowywanym i oczekiwanym przez zainteresowanych, jest nasze poradnictwo. W 2025 r. udzieliliśmy – szanowni państwo – blisko 800 tys. porad prawnych i technicznych, z czego 332 tys., a więc ponad jedna trzecia, udzielono podczas kontroli.

Najwięcej pytań, które otrzymujemy podczas poradnictwa, dotyczy nawiązywania i rozwiązywania stosunku pracy, wynagrodzeń, czasu pracy, urlopów oraz uprawnień związanych z rodzicielstwem. Ale znalazły się także zagadnienia związane z legalnością zatrudnienia cudzoziemców czy stosowaniem nowych przepisów prawa pracy. Znaczna część pytań związana była ze zmianami legislacyjnymi, wprowadzeniem dodatkowego urlopu macierzyńskiego dla rodziców wcześniaków.

W minionym roku uruchomiliśmy nową usługę polegającą na tak zwanym internetowym kalendarzu porad, który umożliwia umówienie telefonicznej konsultacji z prawnikiem na konkretny termin, co zwiększa dostępność i wygodę dla zainteresowanych.

W ramach działalności prewencyjno-promocyjnej rozpoczęliśmy realizację nowych strategii, spójnych z założeniami przyjętymi przez UE. W związku ze strategią „Wizji Zero” zrealizowaliśmy program „Prewencja wypadkowa”, będący dopełnieniem działań kontrolnych, o których wcześniej już mówiłem.

Stale analizujemy też krajowe problemy i sytuację na rynku pracy. Dlatego w roku sprawozdawczym uruchomiliśmy program „Bezpieczny Warsztat Szkolny” oraz kampanię dla pracujących rodziców pod nazwą „Rodzice w pracy”.

Prowadziliśmy również działania od lat będące wizytówką PIP i bardzo dobrze odbierane przez uczestników rynku pracy, to jest program prewencyjny „Zdobądź Dyplom PIP”, „Kultura bezpieczeństwa” czy program „Budowa. STOP wypadkom!”. Ten program został z nami po strategii budowlanej realizowanej w latach 2022–2024.

Istotnym elementem aktywności edukacyjnej i prewencyjnej były ogólnopolskie konkursy organizowane samodzielnie lub we współpracy z innymi instytucjami, takimi jak MRiRW, KRUS, Porozumienie dla Bezpieczeństwa w Budownictwie czy Związek Rzemiosła Polskiego.

We wszystkich konkursach wzięło udział kilkaset przedsiębiorców, przedsiębiorstw, ponad 1 tys. gospodarstw rolnych i ponad 30 tys. dzieci oraz ponad 10 tys. uczniów.

Wysokie Komisje, dbanie o zdrowie psychiczne pracowników to fundament nowoczesnego zarządzania. Odpowiedzią na wyzwania z tym związane był ogólnopolski cykl konferencji pod patronatem wicemarszałka Sejmu oraz ministery rodziny, pracy i polityki społecznej, podczas którego inspektorzy pracy, prawnicy, naukowcy analizowali orzecznictwo oraz metody walki z mobbingiem.

Kluczowym elementem tych działań jest wieloletni program przeciwdziałania negatywnym skutkom stresu w miejscu pracy, który w ubiegłym roku występował pod nazwą „Prewencja zagrożeń psychospołecznych w środowisku pracy”. Łączy on edukację z diagnostyką firm. W ramach filaru edukacyjnego, podczas 308 szkoleń z zakresu przeciwdziałania mobbingowi, dyskryminacji i stresowi, przeszkoliliśmy 15 tys. osób.

Zbliżając się do końca tej bardzo skróconej wersji sprawozdania, chciałbym poinformować panie posłanki, panów posłów, że w ramach prezydencji Rzeczypospolitej Polskiej w Radzie Unii Europejskiej PIP zorganizowała w Warszawie 87. posiedzenie plenarne i dzień tematyczny Komitetu SLIC, tak zwanego Komitetu Wyższych Inspektorów Pracy.

Podczas posiedzenia dyskutowano na temat bieżących i przyszłych działań Komitetu, podsumowano inicjatywy zrealizowane w 2024 r. i przyjęto opracowane przez SLIC publikacje, które mają wspierać bieżące działania krajowych inspekcji pracy.

W czerwcu minionego roku, w ramach prezydencji Polski w Grupie Wyszehradzkiej, PIP zorganizowała spotkanie szefów inspekcji pracy z trzech państw – Słowacji, Węgier i Polski. Wydarzenie odbyło się we wrocławskim ośrodku szkolenia PIP, a tematem była wymiana doświadczeń w zakresie szkolenia inspektorów pracy.

W minionym roku PIP rozwinęła jeszcze bardziej, jeszcze mocniej działalność, aktywność informacyjną i działania wizerunkowe w nowoczesnych kanałach komunikacji. Jednym z wiodących stał się uruchomiony w maju 2025 r. profil Głównego Inspektoratu Pracy na Facebooku.

Publikowane na nim treści merytoryczne i materiały wideo zostały wyświetlone ponad 5 mln razy. Łączna liczba wyświetleń na wszystkich platformach – o których już mówiłem – naszego urzędu wynosiła ponad 7 mln. Świadczy to o dużym zainteresowaniu społecznym treściami, które prezentujemy.

Wzrosło także zainteresowanie użytkowników internetu aktualnościami zamieszczanymi na oficjalnej stronie internetowej naszego urzędu, gdzie wzbogacamy w coraz większym stopniu informacje dotyczące zmian przepisów, interpretacji przepisów i tak dalej.

Panie posłanki, panowie posłowie, pani przewodnicząca, panie przewodniczący, mając zaszczyt przedstawić Sejmowi sprawozdanie z działalności PIP w 2025 r., chciałbym bardzo serdecznie podziękować tym wszystkim, którzy wykonali ogromną robotę – przede wszystkim kierownictwu urzędu w ubiegłym roku, wszystkim pracownikom, inspektorom pracy, kadrze kierowniczej w okręgowych inspektoratach pracy. A także podziękować Sejmowi, w tym Radzie Ochrony Pracy, za merytoryczne wsparcie i współdziałanie z nami, a także wszystkim instytucjom z nami współpracującym, w tym ZUS, KAS, KRUS i tak dalej – przepraszam, że wszystkich nie wymienię. I na końcu naszym partnerom społecznym, bo nie byłoby efektów PIP, gdyby nie właściwe relacje, jakie udało nam się zbudować z organizacjami pracodawców, a także zrozumienie i wspólna płaszczyzna działania z organizacjami związków zawodowych. Za to wszystko bardzo serdecznie dziękuję. Dziękuję za uwagę.

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

Dziękuję bardzo. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa na sali, z państwa posłów, posłanek, strony społecznej, ma jakieś pytania do pana ministra? Tak, proszę, pan poseł Józefaciuk.

Poseł Marcin Józefaciuk (niez.):

Serdecznie dziękuję. Szanowna pani przewodnicząca, Wysokie Komisje, chciałbym poruszyć trzy kwestie tak naprawdę, które w sprawozdaniu, uważam, wymagają znacznie dokładniejszej odpowiedzi. Przede wszystkim bezpieczeństwo mężczyzn, bezpieczeństwo uczniów kształcących się w zawodach oraz nadgodziny nauczycieli.

W 2025 r. zbadali państwo prawie 2 tys. wypadków przy pracy, w których poszkodowanych zostało ponad 2 tys. osób. Niemalże 700 osób doznało ciężkich obrażeń, a 203 osoby zginęły. Łącznie to są 852 osoby, czyli prawie 40% wszystkich poszkodowanych w wypadkach badanych przez PIP.

W porównaniu z 2024 r. liczba poszkodowanych spadła o 43 osoby – no i to jest dobrze, prawda? Natomiast udział zabitych i ciężko rannych wzrósł o kilka punktów procentowych. Aż 69 osób zginęło w budownictwie, 40 w przemyśle, 23 w transporcie.

I tutaj trzeba wyraźnie rozdzielić zbiory PIP z GUS-owskimi o zgłoszeniach wypadków w szerszej populacji, bo według GUS mężczyźni stanowili prawie 60% wszystkich poszkodowanych. Natomiast jeżeli chodzi o ciężko poszkodowanych, to było 85%, prawie 86%, a śmiertelne wypadki – 96%, czyli niemalże każdy śmiertelny wypadek był męski.

Tutaj mam pytanie – ilu spośród tych 203 zabitych i 650 ciężko poszkodowanych w danych PIP stanowili mężczyźni, w jakich zawodach pracowali, jaki staż mieli i jakie były przyczyny tych wypadków?

Druga kwestia to są uczniowie kształcący się w zawodach, w technikach i szkołach branżowych. To jest prawie 900 tys. osób. PIP przeprowadziła prawie 500 kontroli u pracodawców zatrudniających młodocianych pracowników. I w tych kontrolach pracodawcy nie przekazywali przedstawicielom ustawowym informacji o ryzyku zawodowym i tak dalej, i tak dalej. Było bardzo dużo nieprawidłowości.

Chciałbym się zapytać, ilu pracodawców ukarano, a ilu otrzymało środek wychowawczy, ilu było wcześniej kontrolowanych za podobne naruszenia, ile nieprawidłowości rzeczywiście usunięto?

Tutaj chciałbym podziękować za „Bezpieczny Warsztat Szkolny”, bo rzeczywiście to jest bardzo, bardzo dobry program, ale w bardzo minimalnej wersji został... Chciałbym poprosić o szersze udostępnienie tego programu, bo rzeczywiście widać, że tak naprawdę 7% znanych PIP placówek przeszło przegląd całości warsztatów. Tak więc widać, że tutaj jest duża potrzeba.

No i trzecia kwestia to nadgodziny nauczycieli. Chodzi mi dokładnie o uchwałę Sądu Najwyższego na temat nadgodzin nauczycieli. Nie chodzi mi o godziny ponadwymiarowe, tylko nadgodziny. Czy PIP przyglądała się sprawie nadgodzin nauczycieli? W jaki sposób? Bo to była bardzo głośna sprawa. Chodzi oczywiście o wypłaty nauczycielom tychże nadgodzin.

I jeszcze jedna rzecz, jeżeli można by się odnieść, na temat urlopu menstruacyjnego WHP, który przysługuje wszystkim kobietom, które zgłoszą bolesną miesiączkę. Czy pracodawca ma możliwość zbierania informacji na temat bolesności miesiączki? Czy pracodawca nie powinien zareagować, jeżeli wykryje nadreprezentację takich schorzeń w swoich oświadczeniach? Czy nie powinien zareagować, jeżeli chodzi na przykład o wsparcie lekarskie czy jakąś profilaktykę? Oraz czy taki dzień nie powinien po prostu przysługiwać na jakąkolwiek niedogodność, czy powinien być kierowany tylko i wyłącznie w stosunku do jednej płci? W jaki sposób PIP odniesie się do tej sprawy i czy państwo patrzyli na nią, bo taki urlop istnieje –znaczy dzień wolny – już od grudnia 2024 r. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

Dziękuję. Czy są jeszcze jakieś pytania z sali? Nie ma, także oddam głos panu ministrowi, ale zanim go oddam, to dwie uwagi tak natury formalnej.

Jeżeli nie dysponują państwo tak od ręki wszystkimi danymi liczbowymi, o które pytał pan poseł, to jest też możliwość udzielenia oczywiście odpowiedzi na piśmie, nie tylko w zakresie liczb, ale też w ogóle.

A jeżeli chodzi o kwestię urlopu menstruacyjnego, to też akurat pan minister może nie mieć tej wiedzy. Pan poseł zadaje to pytanie przy każdej możliwej okazji i dostawał już odpowiedź. Ja tylko dodam, powtarzając za moją przyjaciółką, ministrami Dziemianowicz-Bąk – jeżeli mężczyźni będą mieli menstruację, otrzymają również ten urlop.

Poseł Marcin Józefaciuk (niez.):

Pani przewodnicząca, zdaje sobie pani sprawę z tego, że są bardzo duże nadużycia, na przykład 60-letnia kobieta biorąca urlop menstruacyjny czy kobiety w ciąży, prawda?

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

Nie jestem od tego, żeby kontrolować wykorzystanie urlopu przez pracowników.

Oddajemy już głos panu ministrowi.

Główny inspektor pracy Janusz Krason:

Dziękuję, pani przewodnicząca. Bardzo dziękuję, panie pośle, za te pytania, a w zasadzie wypowiedź. Ona jest niezwykle interesująca i taka bardzo wnikliwa w istotę sprawy. Bardzo dziękuję za przypomnienie pani przewodniczącej.

Spróbujemy, panie pośle, przekazać bardzo szczegółową informację na piśmie, bo dzisiaj chyba jednak wielu informacji, których pan oczekuje, nie jesteśmy w stanie podać. Ale chętnie się w kierownictwie z tym zapoznamy, bo pewnie ktoś w urzędzie wie, jaki odsetek mężczyzn uległ wypadkowi, jaki nie, bo ktoś tę statystykę prowadzi, natomiast my tego nie mamy.

Pamięta pani? Proszę uprzejmie. A, to nawet pamiętamy. To może, zanim skonkluduję, jeśli ktoś z moich współpracowników ma wiedzę, to oddaję głos. Proszę bardzo, pani dyrektor Departamentu Nadzoru i Kontroli, pani Głowczyńska-Woelke.

Dyrektor Departamentu Nadzoru i Kontroli w Głównym Inspektoracie Pracy Karolina Główeczyńska-Woelke:

Dziękuję bardzo. Bardzo dziękuję za pytanie. Biorąc pod uwagę fakt, że wypadki przy pracy, tak jak już pan minister zauważył, stanowią jeden z kluczowych obszarów naszej działalności, staramy się bardzo dokładnie realizować to zadanie, stąd te kontrole należą do jednych z najtrudniejszych, które prowadzimy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Kolejną kwestią jest to, że dotyczą one bardzo wrażliwego obszaru, ponieważ nierzadko jest tak, że również inspektor pracy zbiera informacje od innych osób, które są świadkami zdarzeń wypadkowych. Dochodzi do tego jeszcze kwestia traumy, różne kwestie związane z postępowaniem inspektora pracy i wpływające na psychikę wszystkich osób w to zaangażowanych.

Również zbieranie danych w tym zakresie prowadzimy bardzo skrupulatnie i bardzo dokładnie, i bardzo obszernie. Z tego względu nie wszystko jesteśmy w stanie w sprawozdaniu zawrzeć, bo my byśmy całą książkę z analiz wypadków mogli tutaj przygotować, a mamy określony zakres tylko do dyspozycji.

Natomiast jeżeli chodzi o wypadki śmiertelne i ciężkie, one są pod szczególną naszą uwagę, ponieważ, biorąc pod uwagę obowiązek zgłaszania do nas wypadków śmiertelnych, ciężkich i zbiorowych, faktycznie te dane posiadamy w największym zakresie, najdokładniej sprawdzone.

W efekcie oczywiście również zajmujemy się badaniem wypadków o innych skutkach, tak zwanych lekkich, które, biorąc pod uwagę powtarzalność w danym zakładzie pracy, ewentualnie związek z procesem pracy, mogłyby wskazywać na wyjątkowy łut szczęścia, że te skutki nie były bardziej poważne. Stąd one są również w tym zbiorze, o którym pan wspomniał, czyli około 2 tys. – konkretnie 1918 samych zdarzeń wypadkowych.

Natomiast odnosząc się stricte do pana pytania, wypadków śmiertelnych z udziałem mężczyzn było 194 na te 203 ofiary śmiertelne – 96%. Natomiast jeżeli chodzi o wypadki ciężkie, 561 to były wypadki z udziałem mężczyzn, czyli 85–86%.

Jeżeli chodzi o zawody, biorąc pod uwagę strukturę zawodów, którą opisywaliśmy, branże, które opisywaliśmy w sprawozdaniu, głównie jest to budownictwo i przemysł. No i z tego względu ten udział mężczyzn jest o tyle charakterystyczny, że są to ciężkie prace, stąd zwykle mężczyźni przy tego rodzaju pracach występują najczęściej.

Natomiast jeżeli chodzi o przyczyny, biorąc pod uwagę układ TOL, w którym się poruszamy, czyli techniczne, organizacyjne i ludzkie, z całą pewnością techniczne są bardzo istotne, natomiast one nie stanowią przewagi w tym zbiorze przyczyn. Ale nie chciałabym, żeby to wybrzmiało w taki sposób, że technika nie ma znaczenia. Ona ma bardzo duże znaczenie. Natomiast ten czynnik ludzki, który pojawia się na różnych obszarach i na różnych etapach procesu pracy, również będzie miał znaczenie w kontekście oddziaływania na czynnik techniczny, chociażby ostatecznie informacje z doniesień prasowych o wypadkach w Kujawsko-Pomorskiem, wskazuje – jeden przynajmniej z tych wypadków – na obejście kurtyn świetlnych jako ochrony przed dojściem do strefy niebezpiecznej przez pracownika. Co oznacza, że w efekcie pracownik był w stanie zadziałać w taki sposób, żeby wyłączyć osłonę i w efekcie wejść w strefę niebezpieczną. Czyli ten czynnik ludzki jest na tym pierwszym etapie, natomiast za tym kryje się również technika, która umożliwiła takie działanie, czyli umożliwiła wyłączenie tego systemu.

W związku z tym wychodzę z założenia, że pomimo tego, że ten czynnik ludzki faktycznie jest identyfikowany w około 40–45% przez inspektorów pracy, to nie należy skupiać się na tym poszkodowanym, a już kompletnie w oddzieleniu od winy osoby, która brała udział w tym wypadku, a ewentualnie innych uczestników tego zdarzenia wypadkowego. Wyraźnie tutaj w naszym postępowaniu również te kwestie od siebie oddzielamy. Dziękuję.

Główny inspektor pracy Janusz Krason:

Więc kontynuując moją wcześniejszą wypowiedź, panie pośle, prześlemy szczegółowe informacje, które pana interesują, na piśmie. To, co dzisiaj było możliwe, zostało panu przekazane. Dziękuję, pani przewodnicząca.

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

Dziękuję, panie ministrze. W takim razie zamykamy dyskusję.

Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia sprawozdania zawartego w druku numer 2773? Jeżeli sprzeciwu nie ma, to stwierdzam, że połączone Komisje przyjęły sprawozdanie z działalności PIP za 2025 r.

Pozostał nam wybór posła sprawozdawcy, posłanki sprawozdawczyni. Czy ktoś z państwa na sali jest chętny? Jeżeli ktoś z państwa chce, to proszę się zgłosić.

Posel Robert Jagła (KO):

Zgłaszam się.

Przewodnicząca poseł Katarzyna Ueberhan (Lewica):

W takim razie czy jest sprzeciw Komisji wobec wyboru pana posła Roberta Jagły na posła sprawozdawcę? Jeżeli nie ma, stwierdzam, że połączone Komisje dokonały wyboru posła sprawozdawcy.

I na tym, szanowni państwo, wyczerpaliśmy porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia połączonych Komisji. Dziękuję wszystkim serdecznie za udział. Dziękuję panu ministrowi i współpracownikom. Są z nami też pracownicy resortu rodziny. Wszystkim państwu dziękuję za ten czas i zamykam posiedzenie Komisji.